

پنج‌شنبه ۲۰ فروردین ۱۴۰۵ - **سال دوازدهم** - شماره **۲۴۵۷**

اقتصاد دریا

شیلات

رئیس مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور: **تدوین و اجرای بیش از ۲۰۰ پروژه تحقیقاتی شیلاتی در سال ۱۴۰۵**

رئیس مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور از برنامه‌ریزی برای اجرای بیش از ۲۰۰ پروژه تحقیقاتی در حوزه شیلات در سال ۱۴۰۵ خبر داد.

به گزارش اقتصادسرامد، محمدصادق مرتضوی با اشاره به سیاست‌های اجرایی مؤسسه در سال جاری اظهار کرد: مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور با توجه به شرایط کشور، سیاست‌های اجرایی برنامه‌ریزی‌شده برای سال ۱۴۰۵ را با دقت پیگیری و اجرا خواهد کرد.

وی افزود: همگام با اولویت‌های مصوب شورای راهبردی، برنامه‌ریزی‌های پژوهشی این مؤسسه با هدف افزایش تاب‌آوری، پایداری و ارتقای تولید محصولات شیلاتی در حوزه‌های صید و صیادی، آبی‌پروری، عمل‌آوری و فراوری و همچنین تولید محصولات زیستی شیلاتی انجام شده است.

مرتضوی با اشاره به اهداف کلان پژوهش‌های شیلاتی گفت:افزایش سرانه مصرف آبزیان، حفظ تنوع ژنتیکی، بازسازی ذخایر آبزیان در معرض خطر و صیانت از اکوسیستم‌های آبی از مهم‌ترین اهداف این پژوهش‌ها است که با همکاری سازمان شیلات ایران، سازمان دامپزشکی کشور، سازمان حفاظت محیط زیست، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و ستاد توسعه دریا محور دنبال می‌شود.

رئیس مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور با تأکید بر نقش آموزش و انتقال دانش در کنار فعالیت‌های پژوهشی اظهار داشت: دستیابی به دانش نوین جهانی و بومی‌سازی آن از طریق انتقال دوسویه فناوری و همچنین ترویج یافته‌های تحقیقاتی برای انتقال به بدنه تولیدی کشور از مهم‌ترین رسالت‌های این مؤسسه است.

وی از هدف‌گذاری برای بهره‌گیری از هوش مصنوعی در فعالیت‌های پژوهشی شیلات خبر داد و گفت: برای نخستین بار استفاده از هوش مصنوعی در پروژه‌های مختلف پژوهشی از جمله تکثیر و پرورش آبزیان، بهداشت و بیماری‌های آبزیان،تغذیه و تولید غذای زنده، صید و صیادی پایدار با رویکرد حفظ گونه‌ها و همچنین تولید محصولات فراوری‌شده و بیولوژیک شیلاتی در دستور کار قرار گرفته است.

مرتضوی ادامه داد: این برنامه با حمایت و تأمین اعتبار از سوی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی اجرا خواهد شد و در صورت تأمین اعتبارات لازم، ایستگاه تحقیقاتی تولید ماهیان دریایی در بندرلنگه نیز به تجهیزات مبتنی بر هوش مصنوعی مجهز می‌شود. وی همچنین به استفاده از ظرفیت‌های فناوری‌های نوین اشاره کرد و افزود: بهره‌گیری از توانمندی‌های نانو و بیوتکنولوژی نیز در فعالیت‌های پژوهشی مرتبط با شیلات مورد توجه قرار گرفته است.

رئیس مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور درباره اولویت‌های پژوهشی سال ۱۴۰۵ گفت: پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای در محورهایی همچون توسعه پرورش ماهیان دریایی در قفس با تأکید بر گونه‌های بومی از جمله ماهی سولاو صیبتی در جنوب کشور و ماهی آزاد در ریای مازندران، تکثیر و پرورش گونه‌های بومی برای توسعه صنعت آبی‌پروری و همچنین بازسازی ذخایر آبزیان در دستور کار قرار دارد. وی ادامه داد: توسعه تکثیر و پرورش جلبک‌های دریایی به‌ویژه گونه گر اسیلاریا، اجرای پالوت تولید تجاری جلبک اولوا در سیستם‌های تانک با آب در گردش، تحقیقات توسعه‌ای در زمینه پرورش ماهی تیلاپیا با استفاده از فناوری‌هایی مانند بیوفلاک و فرمولاسیون غذای اختصاصی این سیستم از دیگر برنامه‌های پژوهشی مؤسسه است.مرتضوی اصلاح نژاد گونه‌های تجاری آبزیان از جمله میگوی انامی، ماهی قزل‌آلای رنگین‌کمان و کپور معمولی و همچنین ادامه تولید مولدین SPF میگوی انامی و قزل‌آلارا از دیگر محورهای تحقیقاتی برشمرد.وی افزود: بهره‌گیری از لارو حشرات در تغذیه آبزیان، تولید غذاهای زنده جدید مانند لارو شیرونومیده، تولید واکسن و کیت‌های تشخیص سریع بیماری‌های آبزیان با تأکید بر بیماری KHV در کپورماهیان، تکمیل پژوهش‌ها برای کنترل بیماری AHPND در میگو و تولید پروبیوتیک برای ماهیان زبیتی نیز در دستور کار قرار دارد.رئیس مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور گفت: معرفی کپور تاتا به صنعت آبی‌پروری استان گلستان، مطالعات لیمنولوژیک و ارزیابی ظرفیت سدهای استان‌های اسفهان و کردستان برای توسعه آبی‌پروری، اجرای پالوت تولید تجاری خرچنگ آب شیرین در سسد ارس و انجام مطالعات ژنتیکی برای شناسنامه‌دار کردن جمعیت‌های ماهیان خاویاری و قزل‌آلای رنگین‌کمان از دیگر برنامه‌های پژوهشی مؤسسه است.

گروه تجارت – محمدحسین سیف اللهی مقدم
– با گسترش مدیریت هماهنگ مرزی و اتصال

دستگاه‌های مستقر در مرز به سامانه‌های مشترک وزارت اقتصاد به دنبال کاهش بروکراسی و تسریع جریان تجارت خارجی است.

تجارت جارت خارجی یکی از مهم ترین مو توره‌ای رشد اقتصادی در هر کشور محسوب می شود و کارآمدی مرزهای مرزی نقش تعیین کننده ای در سرعت و هزینه مبادلات تجاری دارد. در سالهای اخیر توجه سیاستگذاران اقتصادی به این موضوع افزایش یافته است که بخش مهمی از چالشهای تجارت نه در تولید یا بازار بلکه در مسیر عبور کالا از مرزها شکل می گیرد. در چنین شرایطی رویکرد مدیریت هماهنگ مرزی به عنوان یکی از ابزارهای نوین حکمرانی اقتصادی مورد توجه قرار گرفته است.

وزارت امور اقتصادی و دارایی در چارچوب برنامه های اصلاحی خود تلاش کرده است این رویکرد را به عنوان یکی از محورهای اصلی تسهیل تجارت خارجی در کشور توسعه دهد. هدف از این سیاست ایجاد هماهنگی میان دستگاههای مختلفی است که در مرزها فعالیت می کنند تا فرآیندهای کنترل و نظارت بر ورود و خروج کالا به شکلی یکپارچه و سریع انجام شود.

در ساختار سنتی مرزها هر یک از سازمانهای مسئول مانند گمرک سازمان ملی استاندارد دستگاههای بهداشتی قرنطینه های دامی و نباتی و نهادهای نظارتی به صورت جداگانه فعالیت می کردند. این شیوه باعث می شد فعالان اقتصادی برای انجام یک عملیات تجاری ناچار باشند مراحل متعدد و گاه تکراری را در سازمانهای مختلف طی کنند. نتیجه چنین وضعیتی افزایش زمان ترخیص کالا و بالا رفتن هزینه های تجارت بود.

مدیریت هماهنگ مرزی تلاش می کند این روند را تغییر دهد و با ایجاد ارتباط سازمانی و اطلاعاتی میان نهادهای مختلف مرزی روند انجام تشریفات تجاری را تسهیل کند. در این مدل سازمانهای مختلف از طریق سامانه های مشترک اطلاعات خود را به اشتراک می گذارند و بسیاری از کنترلها به صورت همزمان انجام می شود. چنین رویکردی علاوه

«سر آمد»منتشر می کند: تسهیل تجارت در گرو پوست اندازی مرزهای سنتی وزارت اقتصاد به دنبال ایجاد مرزهای هوشمند

توجهی از این مشکلات برطرف شده و بسیاری از مجوزها به صورت الکترو نیکی صادر می شود. کارشناسان اقتصادی بر این باورند که یکی از دستاوردهای مهم این تحول افزایش شفافیت در فرآیندهای تجاری است. هنگامی که اطلاعات تجاری در یک سامانه متمرکز ثبت می شود تمامی مراحل قابل ردیابی خواهد بود و امکان نظارت دقیق بر عملکرد دستگاهها فراهم می شود. این موضوع علاوه بر افزایش اعتماد فعالان اقتصادی به نظام اداری کشور می تواند در کاهش تخلفات احتمالی نیز موثر باشد.

به گفته کارشناسان در بسیاری از کشورهایی که در شاخصهای تجارت بین المللی رتبه بالایی دارند استفاده از مدلهای هماهنگ مدیریت مرزی به یک اصل پذیرفته شده تبدیل شده است. تجربه کشورهایی مانند سنگاپور نشان می دهد که اتصال سازمانهای مختلف به یک سامانه واحد می تواند زمان انجام فرآیندهای تجاری را به میزان قابل توجهی کاهش دهد. در سنگاپور سامانه تریدنت به عنوان یکی از موفق ترین نمونه های مدیریت هماهنگ مرزی شناخته می شود. در این سیستم بیش از سی سازمان دولتی به یک بستر مشترک متصل هستند و فعالان اقتصادی می توانند بسیاری از مجوزهای مورد نیاز خود را در مدت زمان کوتاهی دریافت کنند. چنین تجربه هایی نشان می دهد که هماهنگی نهادی و استفاده از فناوری اطلاعات نقش تعیین کننده ای در افزایش کارایی مرزها دارد.

حرکت به سوی مرزهای هوشمند و کارآمد
تحولات سالهای اخیر در حوزه تجارت جهانی نشان می دهد که مرزها دیگر تنها محل کنترل فیزیکی کالا نیستند بلکه به مراکز مدیریت اطلاعات و تحلیل ریسک تبدیل شده اند. در چنین شرایطی استفاده از داده های مشترک و تحلیل اطلاعات می تواند به دستگاههای نظارتی کمک کند تا تمرکز خود را بر محموله های پرخطر قرار دهند و در مقابل کالاهای کم خطر با سرعت بیشتری ترخیص شوند. این رویکرد که به عنوان مدیریت ریسک شناخته می شود یکی از ارکان اصلی مدیریت هماهنگ مرزی به شمار می رود. در این مدل سوابق تجاری فعالان اقتصادی مورد توجه قرار می گیرد و شرکتهایی که عملکرد شفاف و قابل اعتمادی دارند می توانند از تسهیلات بیشتری در فرآیند ترخیص کالا بهره مند شوند.

کارشناسان معتقدند اجرای چنین رویکردی علاوه بر تسهیل تجارت موجب افزایش امنیت زنجیره تأمین نیز می شود. زمانی که داده های مربوط به کالاها در میان سازمانهای

دبیر کل انجمن کشتیرانی و خدمات وابسته:

«سر آمد»منتشر می کند:

تسهیل تجارت در گرو پوست اندازی مرزهای سنتی وزارت اقتصاد به دنبال ایجاد مرزهای هوشمند

مختلف به اشتراک گذاشته شود امکان شناسایی تخلفات یا فعالیتهای غیرقانونی با سرعت بیشتری فراهم می شود. در نتیجه دستگاههای نظارتی می توانند منابع و ظرفیت خود را بر موارد حساس متمرکز کنند.

از سوی دیگر افزایش سرعت و پیش بینی پذیری در فرآیندهای مرزی برای فعالان اقتصادی اهمیت زیادی دارد. بازرگانان و تولیدکنندگان زمانی می توانند برنامه ریزی دقیقی برای تأمین مواد اولیه یا صادرات محصولات خود داشته باشند که از زمان تقریبی انجام تشریفات مرزی اطلاع داشته باشند. به همین دلیل یکی از مهم ترین مزایای مدیریت هماهنگ مرزی ایجاد ثبات و قابلیت پیش بینی در فرآیندهای تجاری است.

در ایین میان وزارت امور اقتصادی و دارایی با تمرکز بر اصلاح ساختارهای گمرکی و توسعه زیرساختهای الکترونیکی تلاش کرده است زمینه تحقق این هدف را فراهم کند. تقویت سامانه های دیجیتال افزایش ارتباط میان دستگاههای اجرایی و حرکت به سمت تبادل اطلاعات برخط از جمله اقداماتی است که در راستای همین سیاست دنبال می شود.

کارشناسان اقتصادی معتقدند ادامه این مسیر می تواند آثار مثبتی بر شاخصهای کلان اقتصادی کشور داشته باشد. تسهیل تجارت خارجی نه تنها هزینه های مبادلاتی را کاهش می دهد بلکه زمینه توسعه صادرات و افزایش رقابت پذیری محصولات داخلی را نیز فراهم می کند. در شرایطی که اقتصاد جهانی به سمت زنجیره های تأمین پیچیده تر حرکت می کند کارآمدی مرزها می تواند یکی از عوامل تعیین کننده در جذب سرمایه گذاری و گسترش روابط تجاری باشد.

در مجموع مدیریت هماهنگ مرزی را می توان یکی از مهم ترین ابزارهای سیاستگذاری اقتصادی برای بهبود محیط کسب و کار و توسعه تجارت دانست. تجربه کشورهای موفق نشان می دهد که هماهنگی نهادی استفاده از فناوری های نوین و ایجاد بسترهای اطلاعاتی مشترک می تواند مرزها را از کلوگه های کندکننده تجارت به نقاط تسهیل کننده مبادلات اقتصادی تبدیل کند.

در همین چارچوب اقدامات وزارت اقتصاد در جهت تقویت ایین رویکرد گامی مهم در مسیر اصلاح ساختارهای تجاری کشور به شمار می رود. اگر این روند با توسعه زیرساختهای فناوریانه و همکاری گسترده در میان دستگاههای اجرایی ادامه یابد می توان انتظار داشت که فرآیندهای مرزی کشور کارآمدتر شود و زمینه برای افزایش حجم تجارت خارجی و تقویت جایگاه اقتصادی ایران در منطقه فراهم گردد.

دبیر کل انجمن کشتیرانی و خدمات وابسته:

اخذ عوارض در تنگه هر مرز منطقی و لازم الاجرا است

سرزمینی مرزی آب این کشور است. طبیعی است کشوری نظیر امارات که از طول مررز بین‌المللی کمتری برخوردار است تخت عنوان به وجود آوردن جزایر مصنوعی سرزمین خود را گسترش می‌دهد و از این طریق به حریم بین‌المللی و به حقوق سایر کشورهای منطقه دست درازی می‌کند. وی خاطر‌نشان‌کرد: تنگه هر مرز بین دو کشور، از شمال به جمهوری اسلامی ایران و از جنوب به عمان به اشتراک گذاشته شده است، به طوری که کریدور ورودی به خلیج فارس به صورت رگولار از فضای سرزمینی جمهوری اسلامی ایران و بخشی هم از آب میانی تردد می‌کند و کریدور جنوبی؛ بخشی از آب سرزمینی ایران، بخش دیگر از آب میانی و همچنین آب سرزمینی عمان عبور می‌کند. پل مه با اشاره به اینکه ما با الزامات سازمان بین‌المللی دریانوردی مبنی بر کنترل خسارات زیست‌محیطی و زیست بومی مواجه هستیم، گفت: وقتی قرار باشد ما و کشور عمان در کنترل آب توازن، جلوگیری از تخلیه نخاله و زیانه جلوگیری از آلودگی‌های آبی و غیره فعالیت کنیم، هزینه‌هایی در برر دارد که این هزینه‌ها توسط همین دو کشور باید انجام شود و متقابلاً باید عوارض تردد در منتهی به این آلودگی‌ها می‌شود، اخذ شود و این یک قاعده عرفی و بین‌المللی است.

وی با اشاره به تنگه بسفر در ترکیه یادآور شد: با اینکه این تنگه به صورت عمومی در میانه خاک این کشور قرار گرفته، اما صرفاً با توجه به همین قواعد حقوقی اخذ عوارض را در دستور کار قرار داده است.

این فعال حوزه دریایی بیان‌داشت: وقتی ما مواجه با تردد تجاری غیر زیان آور هستیم و وقتی ۲۰ درصد تجارت جهانی در حوزه خلیج فارس انجام می‌گیرد و ما بیشترین ساحل را در بین این کشورها در اختیار داریم، ایران و عمان متضمن تجارت صحیح و غیر زیان‌آور در این نقطه از جهان هستند و اگر قرار باشد ما کنترلی بر حفظ تجارت جهانی داشته باشیم باید هزینه‌های آن را اخذ کنیم.

وی تصریح کرد: به طور قطع اقدامی کسه در تغییر رژیم حقوقی با توافق دولت‌های جمهوری اسلامی ایران و سلطنت عمان صورت می‌گیرد، اخذ هر گونه عوارض اعم از تردد ایمن کنترل و نظارت بر اجرای کنوانسیون‌های الزام‌آور، صحیح، منطقی و اساساً لازم‌الاجرا است و باید از حضور کشورهای بیگانه که هیچ‌گونه نفع سود و حقوق قانونی ندارند و خودشان را قیم معرفی می‌کنند، جلوگیری شود.

می‌گردد؛ به‌طور مثال در گذشته نه چندان دور یک ویروس دریایی با نام کشند قرمز به سواحل شمالی خلیج فارس و ایران هجوم آورد که سبب شد گله ها و زیست بوم ماهی‌ها که همان مرجان‌ها بودند، از بین بروند. به عبارتی مرجان که در طول یک قرن به ثمر می‌رسد و هر سانتی‌متر آن ده‌ها سال طول می‌کشد تا به وجود آید، به راحتی با هجوم این ویروس در اثر تخلیه آب توازن کشتی‌ها در منطقه جنوبی خلیج فارس آسیب دید و زیان آن را ما به عنوان همسایه شمالی خلیج فارس که بیشترین ساحل را در اختیار داریم، دیدیم.

وی بیان‌داشت: بخش دیگری از خسارت‌ها که در خلیج‌فارس اتفاق می‌افتد به دلیل تخلیه زیاله‌ها حاصل از حضور گسترده کشتی‌ها در بنادر جنوبی و به ویژه هاب منطقه (یعنی بندر جبل علی) و کنترل نشدن آلودگی آب است که سبب می‌شود محیط‌زیست، زیست بوم و اکوسیستم خلیج فارس آسیب ببیند.

دبیر کل انجمن کشتیرانی و خدمات وابسته تصریح کرد: بر اساس معاهدات بین‌المللی، همه کشورهایی که دارای مجموع‌اعای تحت عنوان سازمان دریانوردی هستند، مکلفند

دبیرکل انجمن کشتیرانی و خدمات وابسته گفت: اخذ هر گونه عوارض اعم از تردد ایمن کنترل و نظارت بر اجرای کنوانسیون‌های الزام‌آور در تنگه

هر مرز، صحیح، منطقی و لازم‌الاجرا است. به گزارش اقتصادسرامد، مسعود پل‌مه درخصوص مدیریت تنگه هر مرز از سوی جمهوری اسلامی ایران به ایرنا افزود: موضوع انسداد تنگه هر مرز، اخذ عوارض از تردد در این تنگه یا تغییر رژیم حقوقی و لجستیکی آن در دوره جنگ امری طبیعی است.

وی افزود: وقتی بحرانی به وجود می‌آید کشورهایی که در حوزه آبراهی از قوه قاهره استفاده می‌کنند، این ابتکار عمل را برای اینکه آن فضای دریانوردی را تحت کنترل و سیطره خود در بیاورند، دارند.

وی گفت: در این شرایط طبیعی است که هیچ یک از کنوانسیون‌های بین‌المللی و توافقات متعارف دیگر قابلیت اجرا نداشته باشند، زیرا حفظ امنیت ملی، حفظ سرزمین و سایر مؤلفه‌هایی که به دلیل آن کشور برمی‌گردد، از اهمیت زیادی برخوردار است و به‌طور قطع هر تصمیمی که گرفته شود اجرایی خواهد شد.

این کارشناس مسائل دریایی بیان‌داشت: در زمان صلح باید یک روند متداول حرفه‌ای جاری شود و منطبق بر معاهدات بین‌المللی و کنوانسیون‌هایی که ذیل سازمان ملل با همکاری سازمان بین‌المللی دریانوردی صورت می‌گیرد، بررسی داشته باشیم.

وی یادآور شد: در اصول دریانوردی قواعد بسیار سختگیرانه‌ای وجود دارد که بخشی از آن به آب توازن کشتی‌ها، بخشی دیگر به حفاظت از محیط زیست و جلوگیری از تخلیه زباله در دریاها و همچنین بخش دیگر به حفاظت از آب و جلوگیری از آلودگی‌های حاصل از تردد کشتی‌ها باز می‌گردد.

پل مه خاطر‌نشان‌کرد: کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس به اذعان مستندات و گزارشاتی که حتی گزارشگران سازمان بین‌المللی دریانوردی آن را منعکس کرده‌اند، اصول الزام‌آوری که جزو کنوانسیون‌های این سازمان است را رعایت نمی‌کنند؛ در حالی که ۲۰ درصد سهم تجارت جهانی (بالغ بر ۱۶۰۰ میلیارد دلار) و بیش از ۱۷ میلیارد دلار هزینه تبادلات لجستیکی در خلیج فارس است.

وی با بیان اینکه بی‌شک عدم رعایت این قواعد عواقبی را به دنبال خواهد داشت، گفت: بخشی از عواقب این موضوع به کنترل و نظارتی که مرتبط با آب توازن کشتی‌ها است، باز